

โลกเศรษฐกิจ

นโยบายเศรษฐกิจและการค้าของนายทรัมป์...โอกาสและความท้าทายของไทย

เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา มีเรื่องพลิกความคาดหมายที่ทั่วโลกต่างกล่าวถึง นั่นคือ ผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ซึ่งนายโดนัลด์ ทรัมป์ ผู้สมัครชิงตำแหน่งจากพรรครีพับลิกันสามารถเอาชนะนางฮิลลารี คลินตัน ผู้สมัครจากพรรคเดโมแครต ส่งผลให้นายทรัมป์จะขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนที่ 45 ในวันที่ 20 มกราคม 2560 ท่ามกลางความกังวลของทั่วโลกเกี่ยวกับนโยบายที่ค่อนข้างสุดโต่งภายใต้หลักคิด "America First" หรือ สหรัฐฯ ต้องมาก่อน ที่เคยประกาศไว้ในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะนโยบายการขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากจีน การยกเลิกความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ตลอดจนทิศทางการเศรษฐกิจสหรัฐฯ ภายใต้การบริหารงานของนายทรัมป์จะเป็นอย่างไร นับเป็นประเด็นที่น่าสนใจและควรติดตามอย่างใกล้ชิด แซร์โลกเศรษฐกิจฉบับนี้ขอเสนอโอกาสที่จะเกิดขึ้นของนโยบายดังกล่าว ตลอดจนผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งจะเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายต่อไทย ดังนี้

การยกเลิก TPP

การเจรจาข้อตกลง TPP เกิดขึ้นภายใต้การผลักดันของประธานาธิบดีบารัค โอบามา จากพรรคเดโมแครต ซึ่งนายทรัมป์ประกาศว่าจะยกเลิกการเจรจา TPP มาโดยตลอดทั้งในช่วงหาเสียงเลือกตั้งและหลังชนะการเลือกตั้ง

การยกเลิก TPP จะส่งผลดีต่อไทย จากการที่จะช่วยปิดจุดอ่อนข้อเสียเปรียบของไทยภายใต้กรอบการค้าเสรีดังกล่าวที่ไทยไม่ได้เข้าร่วมการเจรจาตั้งแต่แรก ขณะที่จะทำให้เวียดนามไม่ได้แต้มต่อในการส่งออกสินค้าไปสหรัฐฯ ตามที่มีการคาดการณ์ไว้ โดยเฉพาะเครื่องนุ่งห่ม ทั้งนี้ปัจจุบันไทยยังได้สิทธิ์ GSP จากสหรัฐฯ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้แข่งขันกับเวียดนามในสินค้าหลายรายการ เช่น เครื่องปรับอากาศ และถุงมือยาง นอกจากนี้ ธุรกิจที่เตรียมเข้าไปหรือเข้าไปลงทุนในเวียดนามหรือประเทศสมาชิก TPP เพื่อหวังจะใช้ประโยชน์จาก TPP จำเป็นต้องพิจารณากลยุทธ์การลงทุนใหม่ เนื่องจากจะไม่ได้แต้มต่อจากความตกลง TPP เช่นเดิมแล้ว

* ประกอบด้วยสมาชิก 12 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ซิลิ เปรู บรูไน มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม แคนาดา เม็กซิโก และญี่ปุ่น

โอกาสเกิด : สูงมาก

นายทรัมป์แถลงว่าจะประกาศเจตนารมณ์ถอนตัวออกจาก TPP นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี เนื่องจากมองว่าเป็นข้อตกลงที่สหรัฐฯ เสียเปรียบทางเศรษฐกิจและกระทบต่อการจ้างงาน ขณะที่เสียงส่วนใหญ่ในสภาคองเกรสมาจากพรรครีพับลิกันซึ่งไม่สนับสนุน TPP เช่นกัน

การขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากจีน

ในช่วงหาเสียงเลือกตั้งนายทรัมป์ขู่นโยบายการเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนสูงสุด 45% เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศและรักษาผลประโยชน์ของแรงงานอเมริกัน รวมทั้งจะประกาศให้จีนเป็นประเทศ

ปิดเบือนค่าเงิน เพื่อเปิดทางให้สหรัฐฯ ดำเนินมาตรการตอบโต้จีน โดยหากมีการขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนจริง ก็มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อสินค้าไทยทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

⊖ สินค้าไทยที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานเดียวกับจีน โดยเฉพาะชิ้นส่วนส่วนอิเล็กทรอนิกส์อาจได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการที่จีนส่งออกไปสหรัฐฯ ได้ลดลง นอกจากนี้ มีความเป็นไปได้ที่สินค้าจีนที่ได้รับผลกระทบจากการขึ้นภาษีในตลาดสหรัฐฯ อาจใช้การลดราคาเพื่อระบายสินค้าไปยังประเทศอื่นแทน ซึ่งจะกระทบต่อการส่งออกสินค้าของไทยที่จีนเป็นคู่แข่งสำคัญ อาทิ ผลิตภัณฑ์พลาสติก เฟอร์นิเจอร์ และเหล็ก เป็นต้น

⊕ สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการทำตลาดสหรัฐฯ และมีจีนเป็นคู่แข่งสำคัญ อาทิ ยางล้อรถยนต์และเครื่องปรับอากาศ คาดว่าจะได้รับผลดีในการทำตลาดสหรัฐฯ เมื่อจีนเริ่มเผชิญข้อจำกัดด้านภาษี

มีข้อสังเกตว่า ผู้ประกอบการยางล้อรถยนต์จากจีนเริ่มมีการขยายการลงทุนมายังไทยผ่านการร่วมทุนกับนักลงทุนไทย ซึ่งอาจส่งผลให้สินค้ายางล้อรถยนต์ของไทยถูกจับตามองอย่างใกล้ชิดจากสหรัฐฯ ในการพิจารณาใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (AD) หากมียอดส่งออกไปสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นมาก ทั้งนี้ ปัจจุบันไทยเป็นแหล่งนำเข้ายางล้อรถยนต์อันดับ 3 ของสหรัฐฯ มีสัดส่วนราว 10.5% ของมูลค่านำเข้าสินค้าดังกล่าวทั้งหมดของสหรัฐฯ

โอกาสเกิด : ค่อนข้างต่ำ

- ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ไม่มีอำนาจโดยตรงในการเสนอปรับขึ้นอัตราภาษีนำเข้า รวมทั้งไม่มีอำนาจในการกำหนดให้ประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นประเทศที่ปิดเบือนค่าเงิน เนื่องจากกฎหมาย Trade Facilitation and Trade Enforcement Act (TFTE) ของสหรัฐฯ ให้อำนาจกระทรวงการคลังสหรัฐฯ ในการพิจารณาว่าประเทศคู่ค้าของสหรัฐฯ ประเทศใดที่ปิดเบือนค่าเงินเพื่อประโยชน์ทางการค้ากับสหรัฐฯ โดยจะพิจารณาตามเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังสหรัฐฯ กำหนด 3 ประการ และจะมีการรายงานผลการพิจารณาต่อสภาองเกรสเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ ประเทศที่จะถูกพิจารณาให้เข้าข่ายปิดเบือนค่าเงินต้องเข้าเกณฑ์ทั้งหมด 3 ข้อ
- จากรายงาน Foreign Exchange Policies of Major Trading Partners of The United States เดือนเมษายน 2559 กระทรวงการคลังสหรัฐฯ ระบุว่า จีนเข้าเกณฑ์ 2 ข้อ คือ ข้อ 1 และ 2 โดยในปี 2558 จีนเกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ สูงถึง 365.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมียอดเกินดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP เท่ากับ 3.1% อย่างไรก็ตาม จีนหลุดเกณฑ์ข้อ 3 เนื่องจากปัจจุบันเงินหยวนมีทิศทางอ่อนค่า ทำให้จีนมีการขายเงินตราต่างประเทศสุทธิ 3.9% ของ GDP ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับเกณฑ์ของสหรัฐฯ เพื่อชะลอการอ่อนค่าของเงินหยวน
- สหรัฐฯ ต้องพึ่งพาการนำเข้าจากจีนถึง 22% ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด หากมีการขึ้นภาษีตามนโยบายดังกล่าว จะทำให้ราคาสินค้านำเข้าจากจีนสูงขึ้นจนกระทบต่อผู้บริโภค และส่งผลให้เงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ

เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาประเทศที่ปิดเบือนค่าเงิน

- 1) ประเทศคู่ค้าเกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี (ราว 0.1% ของ GDP สหรัฐฯ)
- 2) ประเทศคู่ค้ามียอดเกินดุลบัญชีเดินสะพัดมากกว่า 3% ของ GDP ประเทศนั้น
- 3) ประเทศคู่ค้าที่ธนาคารกลางเข้าแทรกแซงค่าเงินด้วยการซื้อเงินตราต่างประเทศสุทธิมากกว่า 2% ของ GDP ประเทศนั้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวมุ่งส่งสัญญาณเตือนมากกว่าจะดำเนินการตอบโต้ เนื่องจากหากประเทศคู่ค้าไม่ต้องการถูกระบุว่าปิดเบือนค่าเงินก็สามารถลดระดับการแทรกแซงค่าเงินเพื่อไม่ให้เข้าเกณฑ์ดังกล่าวได้

➔ แนวทางที่เป็นไปได้ การขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนมีแนวโน้มทำผ่านการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (AD&CVD) ในหลายหมวดสินค้าที่มากขึ้น

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจสหรัฐ

นายทรัมป์เสนอนโยบายทั้งการเพิ่มการใช้จ่ายและลดภาษีเพื่อกระตุ้นการลงทุนของบริษัทขนาดใหญ่ และกระตุ้นกำลังซื้อของชาวอเมริกัน เพื่อผลักดันเศรษฐกิจสหรัฐ ให้เติบโตเฉลี่ย 4% ต่อปีในวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี (ปี 2560-2563)

ยอดส่งออกไปสหรัฐ มีสัดส่วน 11% ของมูลค่าส่งออกของไทย

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจสำคัญ

- ✓ ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้วยงบประมาณ 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วง 10 ปีข้างหน้า
- ✓ ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจาก 35% เหลือ 15% เพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุน/การย้ายฐานการผลิตของบริษัทขนาดใหญ่กลับสู่สหรัฐ
- ✓ ลดภาษีกลุ่มผู้มีรายได้ระดับปานกลางเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายภายใต้ Middle Class Tax Relief And Simplification Act
- ✓ ผ่อนปรนข้อจำกัดในการลงทุนของโครงการสำรวจและผลิตพลังงาน ทั้งน้ำมัน Shale Oil ก๊าซธรรมชาติ และถ่านหินสะอาด เพื่อส่งเสริมการลงทุนในโครงการดังกล่าว ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าการลงทุนค่อนข้างสูง

กลุ่มสินค้าไทยที่จะได้รับประโยชน์

- ☺ สินค้าหลักที่ไทยส่งออกไปสหรัฐ และสหรัฐ เป็นตลาดส่งออกสำคัญอันดับ 1 ของไทย (สัดส่วนเทียบกับมูลค่าส่งออกสินค้าดังกล่าวของไทย) ที่สำคัญ อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ (30%) เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ (37%) เครื่องนุ่งห่ม (36%) อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป (23%) ผลไม้กระป๋องและแปรรูป (38%) เป็นต้น
- ☺ กลุ่มสินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการทำตลาดสหรัฐ เช่น ยางล้อรถยนต์ และกลุ่มของใช้เพื่อการนันทนาการหรือเกสซิกซ์ท์ที่ทำด้วยยาง โดยเฉพาะถุงยางอนามัย ถุงมือทางการแพทย์ และหลอดสำหรับฉีดยา ซึ่งไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 2 ของสหรัฐ

เป็นที่น่าสังเกตว่า เศรษฐกิจสหรัฐ ปี 2560 อาจขยายตัวได้ไม่ถึง 4% จากปัจจัยบั่นทอนหลายประการ โดยเฉพาะการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐ และเงินดอลลาร์สหรัฐที่มีทิศทางแข็งค่า ซึ่งจะบั่นทอนภาคส่งออกของสหรัฐ นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านการคลังจากหนี้สาธารณะของสหรัฐ ที่สูงราว 100% ของ GDP อาจเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของเศรษฐกิจสหรัฐ ในระยะถัดไป อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจสหรัฐ มีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) คาดการณ์เศรษฐกิจสหรัฐ จะขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็น 2.3% ในปี 2560 และ 3% ในปี 2561 ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวสูงสูดนับตั้งแต่ปี 2548 จากที่ประมาณการว่าจะขยายตัว 1.5% ในปี 2559 เนื่องจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เข้มข้นขึ้น ทั้งนี้ เศรษฐกิจสหรัฐ ที่ขยายตัวดีขึ้น จะส่งผลให้การส่งออกของไทยไปสหรัฐ เพิ่มขึ้น อีกทั้งนโยบายลดภาษีเพื่อดึงดูดการลงทุนและการสนับสนุนการลงทุนในธุรกิจพลังงานหลัก ยังเป็นโอกาสในการขยายการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในธุรกิจสำรวจและผลิตพลังงานในสหรัฐ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายเศรษฐกิจและการค้าของนายทรัมป์ส่งผลต่อไทยทั้งในมิติของโอกาสและผลกระทบทางลบ ซึ่งเป็นความท้าทายของผู้ประกอบการไทยในการปรับกลยุทธ์เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนจากการที่นายทรัมป์จะสามารถผลักดันนโยบายต่างๆ ได้อย่างที่หาเสียงไว้หรือไม่ ยังเป็นประเด็นความเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด

Disclaimer : ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด